

luchting van majoor Frank een eerste bericht van Thümmel binnen: een ansichtkaart uit Dresden. Het contact was hersteld.

Frank bleef in Den Haag domicilie houden. De Engelse geheime dienst zorgde er voor dat hij voor de schijn een functie kreeg bij een Engelse kolen-exportfirma. Weinigen wisten van zijn eigenlijke werkzaamheden af – onder hen majoor van de Plassche.¹ Een groot probleem was, hoe majoor Frank zijnerzijds berichten aan Thümmel sturen kon. Dat werd o.m. opgelost doordat een Duits katholiek vluchteling, Karl Hespers, Franks brieven regelmatig wist te overhandigen aan een Duitse non die ze in haar habijt in de buurt van Aken over de grens smokkelde en dan op de post deed. Thümmel liet regelmatig van zich horen. Hij slaagde er in, aan de *Abwehrstelle* Münster toegevoegd te worden, daarmee werd Nederland zijn officieel werkterrein. Begin juni, begin juli en begin augustus '39 kon hij een dienstreis naar Den Haag ondernemen waar hij in de kunstbazar 'De Favoriet' (een firma die door een Tsjechisch echtpaar Jelinek gedreven werd) majoor Frank en een van diens uit Londen overgekomen collega's ontmoette. Begin augustus deed Thümmel hun mededeling van het komende offensief tegen Polen. Eind november '39 kwam hij weer.

Opnieuw op ons relaas vooruitlopend, voegen wij hieraan toe, dat de Tsjechische geheime dienst (en dus de diensten van Engeland en Nederland) via dit kanaal bericht ontvingen omtrent het Duitse offensief van 10 mei '40; dat majoor Frank tijdens de meidagen naar Londen wist te ontkomen; dat het contact met Thümmel van Londen uit tot in de zomer van '41 gehandhaafd bleef; dat Thümmel, in maart '42 gearresteerd, in april '45 in het kamp Theresienstadt om het leven gebracht werd; dat Hespers in de oorlogsjaren spoorloos verdween en dat het echtpaar Jelinek, na Thümmel gearresteerd, in Dresden geëxecuteerd werd.²

Misschien is hier, voor wij verder gaan, een waarschuwing op haar plaats.

Achteraf is het niet moeilijk te constateren, dat de berichten al van die ene agent Thümmel van een verbluffende nauwkeurigheid waren, maar de geschiedenis is alleen achteraf eenvoudig. In de wereld van spionage en contra-spionage is steeds druk gebruik gemaakt van z.g. *Spielmaterial*: inlichtingen die de ene partij de ander bewust in handen speelt met de bedoeling te misleiden. Voor de geheime diensten van Engeland en Nederland was elk bericht dat men van de Tsjechen kreeg (die natuurlijk hun bron niet noemden), één bericht uit vele: uit tientallen op één dag, van welke sommige, talrijke wellicht, in een geheel andere richting wezen. Al die berichten

¹ Brief, 5 april 1968, van Anna Frankova (Franks weduwe). ² R. Ströbinger: *A-54*, p. 121-22, 128-30, 139-40, 240.